

УДК 338.43:636

І. П. Приходько,

*доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту,
Дніпропетровський державний аграрний університет*

ПОРЯДОК ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТА ОБЛІКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

I. Prihodk

ORDER OF DOCUMENTARY REGISTRATION AND ACCOUNTING OF ANIMAL HUSBANDRY PRODUCTION

Розглянуто документальне відображення господарських операцій з виробництва продукції тваринництва, а також ведення бухгалтерського обліку виробництва продукції тваринництва в контексті П(С)БО №30 "Біологічні активи".

A display documenting business transactions with livestock production, and accounting, livestock production in the context P (s) BU number 30 "Biological Assets."

Ключові слова: тваринництво, виробництво продукції, облік, первинний документ, біологічні активи, реєстри бухгалтерського обліку.

Key words: livestock, vyprobnystvo production, accounting, primary documents, biological assets, accounting registers.

ВСТУП

Технологічний процес бухгалтерського обліку розпочинається з виявлення, вимірювання і реєстрації фактів, дій і подій з метою отримання інформації про господарські операції. Документація виступає як спосіб первинного спостереження за діяльністю підприємства і є важливою ланкою технології обліку. Без належно оформленого документа не може бути здійснено бухгалтерського запису, також від цього залежить повнота і достовірність облікової інформації. У бухгалтерському обліку весь час відбуваються зміни, що пов'язані із законодавством і новаторством. Не минули вони і сільськогосподарське виробництво. 01 січня 2007 року увійшли в дію П(С)БО № 30 "Біологічні активи". Згідно з цим документом визначено біологічні активи та сільськогосподарська продукція та їх класифікація, відображено зміни обліку надходження біологічних активів, оцінка біологічних активів на дату балансу, оцінка сільгосппродукції та додаткових біологічних активів при первісному визнанні, доходи та витрати сільськогосподарської діяльності.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою написання даної статті є дослідження актуальності документального оформлення та ведення якісного обліку виробництва продукції тваринництва.

Необхідно визначити основні передумови обліку на сільськогосподарських підприємствах у контексті функціонування П(С)БО № 30 "Біологічні активи".

РЕЗУЛЬТАТИ

Первинні документи — це письмові свідчення, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження і дозволи адміністрації на їх проведення.

Реєстри бухгалтерського обліку — це носії певного формату у вигляді відомостей, книг, журналів, машинограм тощо, призначені для хронологічного, систематичного або комбінованого накопичення, групування та узагальнення інформації з первинних документів, що прийняті до обліку [4].

Документи з моменту їх складання або одержання від інших підприємств до передачі в архів на зберігання проходять певний шлях. Рух первинних документів на підприємстві регулюється документообігом. У загальному випадку повний цикл руху первинних документів включає наступні етапи: розробка документа, розподіл за користувачами, оперативне зберігання і архівне зберігання.

Записи про витрати виробництва продукції тваринництва необхідно здійснювати на підставі бухгалтерських документів (рис. 1).

Для обліку витрат праці складають розрахунок нарахування заробітної плати (оплати праці) працівникам тваринництва (ф. № 69). Для

цього використовують документи, в яких обліковується вихід продукції: журнал обліку надою молока, акт на оприбуткування приплоду тварин, відомість зважування тварин та інші [2].

Виконання ремонтних робіт у тваринництві оформлюється нарядами на відрядну роботу (ф. № 70). При почасовій оплаті праці складають таблиць обліку робочого часу (ф. № 64).

Основним первинним документом з обліку надходження молока в сільськогосподарському підприємстві є "Журнал обліку надою молока", який ведеться завідуючим фермою. У ньому по кожній доярці щоденно записується кількість корів, що дояться, кількість надоєного молока вранці, вдень і увечері. Завідувач ферми щоденно визначає відсоток жиру у молоці по кожній групі корів і перераховує прийняте молоко в одновідсоткове і стандартне [3].

"Журнал обліку надою молока" ведеться в одному примірнику протягом 15 днів і зберігається на фермі. Кількість надоєного молока і його жирність підтверджує своїм підписом майстер машинного доїння. Для обліку щоденного надходження і витрачання молока протягом місяця на кожній фермі необхідно вести "Відомість руху молока".

Після завершення звітнього періоду один примірник "Відомості руху молока" разом із "Журналом надою молока" по надходженню, "Лімітно-забірними картками", "Товарно-транспортними накладними" та іншими документами по витрачання молока надаються у бухгалтерію.

Другий примірник "Відомості руху молока" служить підставою для оприбуткування і списання витраченого молока в Книзі складського обліку [1].

При одержанні приплоду (телят, поросят) зоотехнік складає у двох примірниках "Акт на оприбуткування приплоду тварин" (ф. № 95). Записи в ньому здійснюють індивідуально по кожній голові приплоду великої рогатої худоби, а по поросятах — загалом із зазначенням статті. Обидва примірники передаються у бухгалтерію: один — на наступний день після його складання, а другий — у кінці місяця разом зі "Звітом про рух худоби і птиці на фермі" (ф. № 102) після того, як на його підставі будуть зроблені записи в "Книзі обліку руху худоби і птиці на фермі" (ф. № 34) на фермі та в реєстрах зоотехнічного обліку, а також нарахована заробітна плата тваринникам [4].

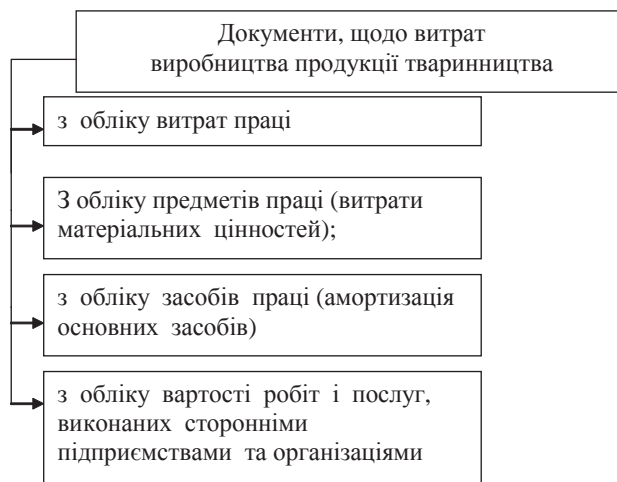

Рис. 1. Документи з обліку витрат виробництва продукції тваринництва

Для оприбуткування продукції тваринництва необхідно використовувати ряд документів. Ці документи наведені на рис. 2.

Продукцією вирощування молодняка тварин та тварин на відгодівлі є приріст живої маси поголів'я. Молодняк та відгодоване поголів'я великої рогатої худоби і свиней обов'язково зважують щомісяця, а також при переведенні у наступну вікову групу, з ферми на ферму, від однієї матеріально відповідальної особи до іншої, момент забою, продажу. Результат зважування молодняка тварин і тварин на відгодівлі відоб-

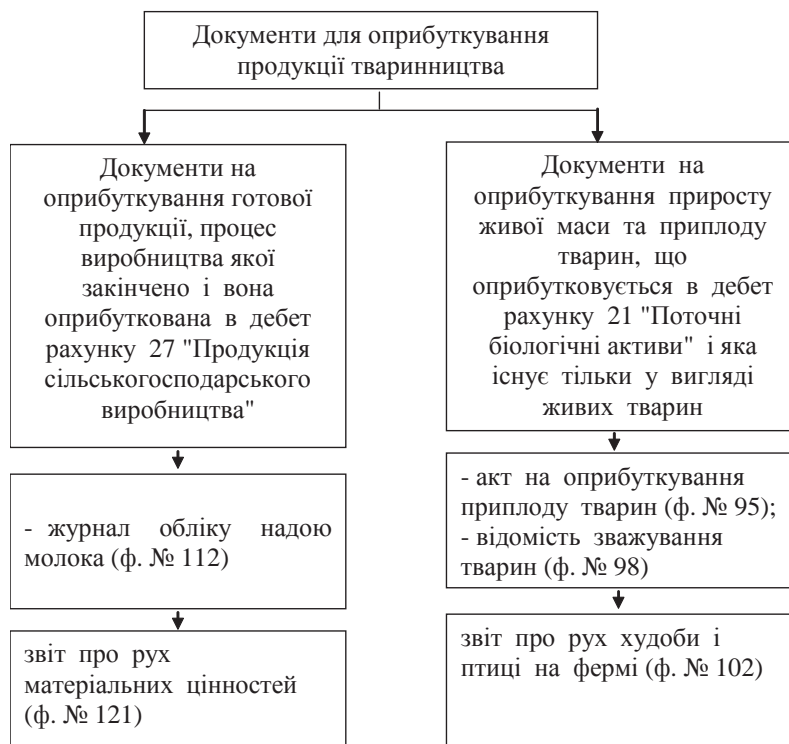

Рис. 2. Документи для оприбуткування продукції тваринництва

ражають у "Відомості зважування тварин" (ф. № 98), яку складає зоотехнік при щомісячних, періодичних і вибіркового зважування тварин у підзвіті кожного скотаря, свинарки тощо.

Приріст живої маси необхідно визначати на підставі "Розрахунку визначення приросту" (ф. № 98а). Його складає завідувач ферми щомісяця на підставі даних відомостей зважування тварин та документів на надходження та вибуття худоби загалом по фермі та за видами і особами, за якими закріплені тварини [4].

При розрахунку кількості приросту маси до живої маси худоби на кінець звітної періоду додається жива маса худоби, що вибула протягом звітної періоду, а з одержаного підсумку віднімають масу худоби, яка надійшла за звітний період та живу масу худоби, що була на початок звітної періоду.

В обліку молодняк тварин на вирощуванні з моменту отримання приплоду до переведення їх до складу довгострокових біологічних активів або вибуття, а також тварини на відгодівлі обліковують залежно від оцінки на окремих субрахунках рахунка 21 "Поточні біологічні активи" (раніше на субрахунках 211 "Молодняк тварин на вирощуванні" та 212 "Тварини на відгодівлі") [4].

Довгострокові біологічні активи (наприклад, у свинарстві — основні свиноматки та кабани-плідники) обліковуються залежно від оцінки на окремих субрахунках рахунка 16 "Довгострокові біологічні активи" (раніше на субрахунку 107 "Робоча та продуктивна худоба"). У бухгалтерії сільськогосподарських підприємств тварин обліковують за кількістю голів, живою масою, кількістю та вартістю отриманої продукції від їх утримання.

Для синтетичного обліку витрат і виходу продукції тваринництва використовується субрахунок 232 "Виробництво продукції тваринництва". Це активний калькуляційний рахунок, за дебетом якого відображаються витрати на виробництво, а за кредитом — вихід продукції [14].

У бухгалтерії підприємства на основі перевірених "Звітів про рух тварин і птиці на фермі" здійснюють оцінку ПБА, що надійшли та вибули за встановленою методикою і відображають записи за каналами надходження та вибуття за кореспондуючими рахунками в Журналі-ордері № 5 В с.-г. та відомості.

У журналі-ордері № 5 В с.-г. та відомості накопичують дані в розрізі ферм про наявність та рух тварин і птиці за каналами надходження і вибуття поголів'я за місяць та наростаючим підсумком з початку року по видах тварин за обліковими групами.

Місячні дані за кожним видом тварин по ста-

тево-вікових групах зазначають у вартісному вразі на початок і кінець місяця, відображають їх рух і переносять до Оборотної відомості № 9 а с.-г. аналітичного обліку. Підсумкові дані з дебету і кредиту рахунків 212 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю" та 213 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю" в розрізі кореспондуючих рахунків переносять на лицьову сторону Журналу-ордера № 5 В с.-г. для подальшого рознесення до Головної книги.

ВИСНОВКИ

Отже, основними недоліками первинного обліку виробництва продукції тваринництва є застарілі форми документів, які розроблені і зареєстровані ще в радянські часи, також можемо відзначити незручність в форматі та розміщенні реквізитів у деяких документах.

Основним недоліком роботи з первинними документами в господарствах є порушення бухгалтерами правил заповнення документів та відсутність графіку документопотоку по підрозділах, що призводить до проблем у переміщенні документів.

Отже, головним недоліком в обліку, на наш погляд, є те, що в господарствах відсутня система контролю відповідальності. Вважаємо за необхідне запропонувати вести облік витрат на підприємстві за центрами відповідальності. В обліку, ми вважаємо за необхідне вести самими підрозділами "Журнал обліку витрат і доходів ферми (бригади, відділення)", що дасть змогу визначати понесені перевитрати в даному підрозділі, виправляти їх на наступний період і відображати реальну рентабельність кожного структурного підрозділу господарства.

Література:

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки / П.Й. Атамас. — Київ: Центр учбової літератури, 2008. — 392 с.
 2. Бірюкова О. Облік у тваринництві / О. Бірюкова // Баланс-Агро. — 2005. — № 19. — С. 26—30.
 3. Огічук М.Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник / Огічук М.Ф., В.Я. Плаксієнко, П.Г. Панченко — [3-є вид., перероб. і допов.]. — К.: Алерта, 2006. — 878 с.
 4. Плаксієнко В.Я. Бухгалтерський облік у сільському господарстві України / [Плаксієнко В.Я., Пісьмаченко Л.М., Павлова Г.Є., Крушильницька Т.А., Рябий Є.І.] — Київ: Центр учбової літератури, 2009. — 490 с.
- Стаття надійшла до редакції 28.03.2013 р.*